GAZETA KRAKOWSKA.

Nro 76.

z KRAKOWA DNIA 22 WRZEŚNIA 1824 ROKU we SRODĘ.

Z Warszawy d. 14 Września.

Rocznica Imienin Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla obchodzoną była dnia 11 b. m. w stolicy Królestwa Polskiego z tą uroczystością, iakiey tak znakomita pamiątka wymaga, i z tą radością, iaką przeięte są serca wszystkich Polaków dla swego Dobroczyńcy i Oyca. W godzinach rannych JO. Xiąże Namiestnik Królewski przyymował powinszowania wszystkich Władz cywilnych i woyskowych. Następnie w Kościele S. Krzyża odprawiło się solenne nabożeństwo za iak naydłuższe i nayszczęśliwsze panowanie ukochanego Monarchy, na którem znaydował się JO. Xiąże Namiestnik Królewski; wszystkie Władze i lud licznie zebrany, łączyły modły swoie z modłami celebruiącego Kapłana. — Dla nayznakomitszych osób dany był świetny obiad u JO. Xięcia Namiestnika Królewskiego, a bezpłatne widowisko dla ludu w teatrze Narodowym, i oświecenie miasta zakończyło uroczystość dnia tego.

JW. Nowosieltzów Senator Państwa Rossyyskiego przybył dnia onegdayszego z Petersburga do tuteyszey stolicy.

Kommissyia Rządowa Przychodów i Skarbu

Uwiadomia interessowane osoby, iż Xiąże Namiestnik Królewski postanowieniem swoiem na dniu 17 Sierpnia r. b. zapadłem zezwolić raczył: aby Nabywcy dóbr niegdyś za Rządu Austryiackiego sprzedanych spłacali należności za też dobra od nich Skarbowi przypadaiące obligacyiami, ktore była Kommissyia Centralna Likwidacyyna mieszkańcom Przedmieścia Pragi na pretensyie za rozebrane ich Domy i zabrane place pod fortyfikacyie, wydała. — Kommissyie Woiewództw Krakowskiego, Sandomierskiego, Lubelskiego i Podlaskiego otrzymały polecenie ogłoszenia w dziennikach Woiewódzkich szczegółowych przepisów, do ktorych Nabywcy dobr wspomnionych, przy zapłaceniu należności obligacyiami tego rodzaiu, stosować się maią obowiązek. — Z tych więc Dzienników będą mogli powziąść potrzebną dla

siebie wiadomość. — W Warszawie d. 26 Sierpnia 1824 r.

Z polecenia Ministra Prezyduiącego,
Radca Stanu,
(podpisano) *Plater*.
Sekretarz Jeneralny,
(podpisano) *Kruszyński*.

Ze Lwowa d. 13 Września.

Uwiadomienie
C. K. Rządu kraiowego.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z dnia 21 Kwietnia r. b. następuiące nadadź przywileia: 1) Ambrozemu Seregni Kapelusznikowi w Medyiolanie, mieszkaiącemu w ulicy kapelusznickiey pod Nrm 4043 pięćletni przywiley, na wynalazek robienia materyi iedwabney, ktora mieysce strzyżonych długowło istych sukien, pospolicie Pelluzi zwanych, zastąpić może, i na wszelkiego rodzaiu suknie i kapelusze zdatna iest, gdyż przez zmoknięcie nie tylko nic nie traci, ale owszem w lustrze i piękność zyskuie; 2) Wicentemu Jakóbowi Pelka posiadaiącemu przywiley na wynalazek robienia wszystkich gatunków dotąd warzonych i dystylowanych trunkow w kotłach cynowych, mieszkaiącemu w Wiedniu, Fischerstiege Nro. 374. tudzież Franciszkowi Pelka introligatorowi w Wiedniu przy ulicy N. P. rożańcowey pod Nro. 478 mieszkaiącemu, trzyletni przywiley na poprawę: 1 książkom wszelkiego rodzaiu przez zszycie nową nicią zwierzęcą zwaną, nadania większey mocy i trwałości; 2 opatrywania książek, kalendarzow i pugilaresow nie tylko wewnątrz, ale też zewnątrz, elastycznemi tablicami rachunkowemi, albo lakierowanym pargaminem, tudzież kapsulka z wszelkiego kruszczu, do schowania ołówka po iedney, a sztyftu po drugiey stronie, nakoniec 3cie do dodawania po introligatorsku u wszystkich do składania urządzonych zwierciadeł, nawet zewnątrz, wspomnionych elastycznych tablic rachunkowych, albo lakierowanych listków pargaminowych; 3) Ambrozemu Seregni kapelusznikowi w Medyiolanie w ulicy kapelusznickiey pod Nrm. 4043 mieszkaiącemu, dwuletni przywiley na poprawę, robienia wodotrwałemi wszystkich gatunków kapeluszow iedwabnych, i pilśnianych, a to w ten sposób, że takowe także w stanie mokrym swoy pierwotny lustr zatrzymuią, a nawet na piękności zyskuią, ieżeli codziennie gąbką myte będą. 4) Józefowi Franciszkowi Kaiser introligatorowi i posiadaczowi instytutu lito raficznego w Gracu pod Nrm. 89 mieszkaiącemu, pięćletny przywiley na poprawę, przez ktorą wodka, przez niego od at dziesięciu z naykorzennieyszych, naysubtelnieyszych i naywięcey odoru tęgiego w sobie zawieraiących substancyy roślinnych robiona, na przyszłość aromatyczną wodką Gracką (*Aroma de Grace*) nazywać się maiąca wódka Kaiserowska, bardzo przyiemną, trwałą i rozmaitą wonią wydaie, za perfumę do bielizny i sukien, do nacierania ciała po kąpieli, do mycia twarzy i rąk, do czyszczenia powietrza przez skropienie nią ścian, albo przez wyparowanie w wodzie wrzącey, za pianę mydlaną do golenia przymięszawszy do niey kilka kropel wody studzienney; tudzież iako środek do wywabienia z towarow sukiennych, lnianych, i iedwabnych wosku i innych lekkich plam użyta bydź może, a w porownaniu

z prawdziwą wodą Kolońską, bez którey iuż odtąd obyść się można, o połowę tańszą iest. Wydział lekarski w Gracu nie znalazł z względów zdrowia żadney przeszkody do wykonywania przywileiu ninieyszego. 5) Felixowi Bosiz, perfumownikowi w Medyiolanie przy ulicy St. Rodegondy pod Nrm. 986 mieszkaiącemu pięcletni przywiley na odkrycie robienia oleiu troiakiego rodzaiu, przez użycie których rodzaiów iaśnieysze, mniey iasne i ciemne prawdziwie żywsze i szczególnie trwałe farby produkuią się, niemniey też prędkie i iednakowe schnięcie tychże osiąga się, które to gatunki oleiu łącząc w sobie przy nayprostszym postępowania sposobie także naywiększą taniość, z wielką korzyścią do malowania użyte bydź mogą, a oprócz tego iako oley na światło zdatne są, i żadnego odoru z siebie nie wydaią. 6) Piotrowi Antoniemu Girzik, właścicielowi fabryki i Janowi Tichaczek, byłemu zarządcy fabryki w Wiedniu na Leopoldsztadzie pod Nrem. 136 dwuletni przywiley na wynalazek robienia z pargaminu, z skór kozłowych i owczych na sposób właściwy wszelkich gatunków kapeluszów, w całości, to iest: bez szwu, które się osobliwie przez swoią lekkość, piękną formę i trwałość odszczególniaią; tudzież na wynalazek robienia kleiu z odrzynków skórek na kapelusze użytych, których dla swoiey dobroci i trwałości każdy inny gatunek kleiu przewyższa. 7) Leopoldowi Hartel i Janowi Schnell, uprzywileiowanym guzikarzom w Wiedniu na Erdbergu w ulicy kościelney Nro. 71 trzyletni przywiley na odkrycie, robienia z sukna, kazimirku, iedwabiu i z innych materyy guzików do sukien i kamizelek, które bez szwu i fałdów w tył wygięte i miedziannem uszkiem opatrzone są, wreszcie dla swoiey płaskiey pięknej formy i trwałości odszczególniaią się. 8) Józefowi Veit, nadzorcy domu C. K. powszechney Kamery nadworney w Wiedniu w mieście pod Nrem. 971 mieszkaiącemu, trzyletni przywiley 1) na wynalazek nowych pieców do opału rozgrzanem powietrzem, które znaczne oszczędzenie drew przynoszą, niebezpieczeństwo ognia uchylaią, dymienia się w pokoiach zupełnie nie dopuszczaią i równą temperaturę utrzymuią, a przytem ieden taki piec kilka pokoiów ogrzywać może, przez co w każdym pokoiu mieysca przybywa, i nadto piec ten bez przerwy temperatury stósowney tak w pokoiu, iakoteż w kuchni oraz do gotowania, pieczenia i smażenia, albotęż przez zatamowanie wpływu gorąca do pokoiów podczas lata iedynie tylko do gotowania użyty bydź może; tudzież 2) na poprawę iednego gatunku pieców, do opału rozgrzanem powietrzem iuż w użyciu znayduiących się, przez co nieuchronnemu dotąd dymieniu zupełnie zaradzano. 9) Franciszkowi Heinold, maystrowi garbarskiemu i mieszczanowi, tudzież Jakobowi Zöllner, mieszczanowi w Pradze pod Nro. 204/2 pięcletni przywiley na odkrycie wyprawiania owczych skór lustrownych tym sposobem, że Tureckiemu safianowi równaią się. 10) Janowi Batisti, czeladnikowi farbierskiemu w Wiedniu na Gumpendorfie pod Nrem. 324 mieszkaiącemu, pięcletni przywiley na wynalazek farbowania iedwabiu surowego na piękny pons, inkarnat, tudzież na ciemno- i średnio-różowy kolor bez krokosu i soku cytrynowego,

)(

mnieyszem kosztem, iak dotąd, a to tak, że iedwab albo wyrοby z niego, ani na składach, ani też przez skutkowanie nań powietrza lub słońca nie pełzną, ale owszem ieszcze pięknieyszy kolor otrzymuią.

Z szarańczy pielgrzymuiącey (*Gryllus migratorius*, także *Acrydium migratorium* początkowo w Tartaryi Azyatyckiey, gdzie pożywana bywa, znana), a która w tym roku w Bessarabii, w Multanach i Wołoszczyźnie wiele kraiu spustoszyła, ziawiło się i w Galicyi kilka roiów, które osiadły w Bukowinie i w pogranicznym Cyrkule Czortkowskim, gdzie rozległe łąki i pola pokryły. Szczęściem, że zboże było iuż zżęte. Niektóre szarańcze zabłąkały się nawet w okolice Lwowa; w Galicyi nie widziano iuż od 20 lat tych gości, a Niemcy z sąsiedniemi kraiami wolne są od tey plagi od r. 1748.

Z Paryża d. 7 Września.

Król przyiął odwiedzenie Xcia Brunświckiego, potem pracował z Hr. Villele. Zdrowie J. K. Mci codziennie się polepsza.

Monitor zawiera dwa Królewskie rozporządzenia, tyczące się mianowania 16 Prefektów, i Xięży de la Chapelle (Opata i Jałmużnika) i Petitot (członka rady oświecenia) dyrektorami w nowo utworzonem Ministerstwie spraw duchownych.

Wielki Jałmużnik Królewski podany iest na Kardynała, lecz dotąd niewiadomo, kiedy iego mianowanie nastąpi. Dotąd wakuie 18 dostoyności kardynalskich i teraźnieyszy Papież Leo XII żadney ieszcze nie udzielił.

Xżę Lawal i Margr. de Moustier w nagrodę dyplomatycznych swoich usług otrzymali od Krola w podarunku przepyszne porcelanowe serwisy z fabryki Sewerskiey. Xżę dostał oprocz tego porcelanowe popiersia wszystkich Krolów i Krolowien.

W tey chwili zgromadza się w Brest 4000 liniiowego woyska, dla udania się na osady do Guadelupy, wyspy Burbon i osad naszych w zachodnich Indyiach nad Senegalem.

Przybycie Kolumbiyskiego Ministra, P. Hurtado do naszey stolicy, zrodziło iuż ulotne pismo, które ma tytuł: "Niektóre uwagi o niepodległości południowey Ameryki i nad przybyciem Kolumbiyskiego Ajenta, P. Hurtado do Paryża," i Gazeta Paryzka zaleca go bardzo wszystkim roialistom.

Vicehrabia Chateaubriant, który bawił niejaki czas w Neuchatel, powrocił przed kilku dniami do Paryża.

Młody Xżę Wiktor Metternich, syn Austryiackiego Kanclerza stanu Xcia Metternicha, przybył do Paryża.

Za pozwoleniem rządu posłanych zostanie z iednego w południowey Francyi Uniwersytetu 4 professorów do Antilskich wysp, dla urządzenia tam szkoł.

Królewski Budowniczy, P. Hittdorf użył dozwolonego sobie podróżowania po Sycylii na szukanie mało ieszcze na tey wyspie odkrytych starożytności przez kopania, i praca iego sowicie wynagrodzoną została. Z wielu odkrytych osobliwości, przekonał się, że Grecy Sycyliyscy do swoich pomników nietylko snycerstwa i budownictwa, ale też i malarstwa używali. P. Hittdorf odrysował z naywiększą dokładnością 14 zu-

pełnych Swiątyń, zwaliska innych, 6 teatrów i 2 amfiteatry, ieden Odeon, grobowce, łaźnie, mnostwo poiedynczych ozdob i pomnieyszych przedmiotów. Podroż iego będzie w krótce drukiem ogłoszona.

Do Marselii przybyły niedawno iedna po drugiey trzy osobliwości. Pierwszą iest trzynastoletni Hr. Praun, którego rzadka i zawcześna ciała zręczność w wszystkich kompaniiach iest dziwioną. Drugą Włoch Marcin Ruboga, 7 1/2 stopy wysoki olbrzym, siły Herkulesowey, który uderzeniem pięścią rozbiia sztukę marmuru. Trzecią piękna wielka Egipska trumna z brunzowozielonego kamienia, przeszło 6000 funtów ważąca, przyozdobiona hieroglifami i figurami. Przeznaczone to do Paryża dzieło kunsztu przywiezione zostało z Alexandryi, ma 8 stóp długości, 2 1/2 wysokości, a 3 1/2 szerokości. Wieko tey trumny iest cięzkiei i przedziwney roboty.

X. Gregoire wydał tu pisemko pod tytułem: "O wolności sumnienia i religii na Hayti.",

W Marselii odebrano list z Korfu pod d. 30 Lipca z doniesieniem, że na Turecką flottę pod Smirną uderzyła Grecka. Ostatnia wysłała 3 do 4 palnych statków przeciw pierwszey, spaliła 17 okrętów i kilkanaście zabrała. Kapitan Basza miał się z wielką pracą zaledwo z 6 okrętami do Portu Smirneńskiego uratować, i admiralski iego okręt miał także znacznie bydź uszkodzonym.

Z Madrytu d. 26 Sierpnia.

Król miał napad podagry.

Kommissyia oczyszczenia wyrokiem Królewskiem z d. 19 b. m. naznaczona składa się z 5 członków wysokiey rady woyskowey, przed którą wszyscy officerowie od Jenerała kapitana aż do Pułkownika stawić się muszą, dla usprawiedliwienia się względem politycznego swoiego postępowania. Niższego stopnia officerowie uczynić toż samo maią przed prowincyionalnemi kommissyiami. Od oczyszczenia ci tylko są wyiętemi, którzy albo nigdy nie opuścili sprawy Króla, albo od wkroczenia Francuzów pomiędzy roialistami służyli.

Jenerał Major Hr. Linen mianowany został Wielkorządcą Madrytu.

Dla opędzenia kosztów na utrzymanie Królewskich ochotników, naznaczona iest wyrokiem Królewskim nowa opłata od przywożonych tu mięsa, wódki i węgli.

Wyrok Królewski zaleca cywilnem woyskowem władzom, aby starały się nayusilniey przekonać wszystkich Hiszpanów, iż nie maią lepszych przyiacioł nad rząd Francuzki i iego woyska, które w ostatnich zdarzeniach w Taryffa Monarsze i narodowi tak wielką uczyniły przysługę.

W tych dniach przybyła z Gibraltaru wyprawa konstytucyionistów i do Almeria wylądowała, lecz musiała, iak Jenerał kapitan Grenady donosi, spieszno uciec na okręty.

List z Kadyxu pod d. 15 Sierpnia zawiera co następuie: "Wielu niechętnych uszło ztąd do powstańców; liczbę uszłych od dni 8 podaią do 800; wielu z nich usiłowało uyść w nocy na łodziach, ale te przy świetle xiężyca i spokoyności morza dostrzeżonemi od Francuzkich okrętów zostały, które potężnie do nich strzelały i kilka z nich przymusiły do powrotu z

rantonemi. Policyia iest nader czuyną, a Francuzkie i Hiszpańskie władze są bardzo uważnemi. W niedzielę odbyła rada miasta tayne posiedzenie. Francuzi obwiniaią kupcow i niektóre władze w Gibraltarze, iż oni podniecaią te zaburzenia dla przeszkodzenia wyprawie przeciw południowey Ameryce. W tey chwili okazuią się niemniey Francuzi łagodnieyszemi względem konstytucyionistow wcelu uśmierzenia iak nayprędzey zaburzeń. Ale nienawiść Hiszpanów przeciw cudzoziemcom iest bardzo wielka, i zastanowienia rzecz godna, że powstańcy w swych odezwach, zamiast zachęcania ludu, jakby się domyślać należało, do utrzymania konstytucyi, wzywaią go do wyparcia wspólnego nieprzyiaciela.,,

Zapewniaią, iż Jenerał Foisac przeiął ważne listy, w których znaydowały się także wexle na znaczne summy z Londynu, za pomocą których podniecane i utrzymywane bydź miały w różnych punktach państwa, a zwłaszcza w stolicy zaburzenia. Zaraz po przecięciu tych listów wysłanemi zostali gońcy do Petersburga i Paryża.

W Andaluzyi nakazała policyia złożyć sobie wszelką broń i nawet fuzyie do polowania.

W Barcelonie Kapitan Jsidoro Coll, przyiaciel i były adjutant Jenerała Manso został uwięziony.

D. 21 b. m. woysko Francuzkie w liczbie 1300 ludzi osadziło Leridę.

Z Londynu d. 4 Września.

Dzień 1 b. m. był naygorętszym z dni tego lata; ciepłomierz Fahrenheita okazywał o g. dzinie 2 zpołudnia w cieniu 83 stopni ciepła. Dowiadniemy się, że ludzie umierali w polu i bydło zdychało.

Na posła do Neapolu w mieysce P. Hamilton przeznaczaią Margr. Hasting, który obok wielkorządstwa Malty sprawować ma poselstwo w Neapolu.

Układy między Portugaliią i Brazylią tak szczęśliwy wziąść miały obrot, iż rząd Portugalski przewozowe okręty, które dla przewozu woyska do Brazylii zarekwirował, zwrócił właścicielom. P. Nunnez należący do tuteyszego Portugalskiego poselstwa popłynął z pismami do Lizbony.

Z Gibraltaru piszą, iż buntownicy, którzy miasto Taryffa opanowali, wyznaczyli rejencyią, którey nadali prawo rządzenia Hiszpaniią w imieniu Ferdynanda VII. Członkami iey byli: Moreno Guerra, Romero Alpuente i trzeci, którego nazwiska niepodaią.

Całe miasto Westherby, wraz z 1300 morgów gruntu, do Xięcia Devonshire należące, będzie więcey daiącemu sprzedane. Mowią, iż dług honorowy zniewolił zacnego Xcia do tey sprzedarzy.

Zastanowienia rzecz godna, iż na Neü - Süd - wales, Van Diemen i wyspach Sandwichskich nie znane wcale są ospa, odra, szkarłatka i kaszel duszący.

W Manszestrze utworzyła się nowa chrześciiańska sekta, do którey celnieyszych religiynych przepisów należy noszenie niebieskich pończoch i pomarańczowo - żołtych trzewików.

W prawodawstwie naszem widzieć można osobliwszą sprzeczność: handel niewolnikami czarnemi uznano za godny kary śmierci, gdy tymczasem cierpiany iest handel białemi Angielskiemi podda-

nemi, zwłaszcza chrześciianami i płcią niewieścią. D. 28 Sierpnia obwołano publicznie w Carlisle, aby wieczorem znaydowali miłośnicy na rynku, gdy pewna Pani będzie więcey daiącemu sprzedana. W istocie o oznaczony godzinie przybył publiczny taxator i doniosł, iż kobieta na sprzedaż przeznaczona, przyprowadzoną zaraz na powrozie za szyię zostanie. Lecz lud tak się na to barbarzeństwo obruszył, iż byłby taxatora w wodę wrucił, gdyby się nagłą ucieczką nie uratował. Upadła zatem na ten raz i cytacya.

Ciekawi uczęszczaią teraz do Towru na okrotne widowisko, iak olbrzymi wąż z Ceylon męczy żywe króliki. Zdaie się iednak, iż na mocy ustawy przeciw okrutnemu obchodzeniu się z zwierzętami, zabronionem będzie to barbarzeństwo.

Gazeta *Morning - Chronicle* sądzi, iż wiadomość o odpadnieniu Jenerała Olaneta od sprawy roialistów, iest równie zmyślona, iak owa w liscie z Guiaquil o zwycięztwie Boliwara.— Olaneta miał, iak niewątpliwie wiadomo, główną swoią kwaterę w Potosi o 300 mil od Truxillo, ktorey drogi niemogłby w tak gorzystym kraiu odbyć goniec prędzey iak w 30 lub 35 dni. Zdarzenie to musiałoby zatem zayść d. 25 Marca; lecz gdy znowu Buenos - Ayres leży tylko o 12 dni drogi od Potosi, gazeta Buenos - Ayres pewnie nie byłaby o takowem zdarzeniu zamilczała, a do 1 Czerwca nic o nim nie donosi. Nadto wiadomo iest, iż w środku Kwietnia Laserna i Olaneta połączyli się z sobą, i ostatni miał bydź 3000 ludzi od Valdeza wspartym. Carratala dowodzący w Araquipa o 130 mil od Olaneta, nie mógł także od niego bydź pobitym.

Prywatne listy z Panama pod d. 5 Lipca donoszą, iż do Chagres przybyło 5000 Kolumbianów, dla złączenia się z Boliwarem.

Z Sztokólmu d. 3 Września.

Rząd zakupił Hermelińskie Szwecyi mappy wraz z blachami.

Kr. Angielski Poseł złożył niedawno rządowi naszemu propozycyią od towarzystwa Londyńskiego podeymuiącego się gazem oświecać Sztokolm i inne miasta Szwedzkie. Rzeczone towarzystwo, na którego czele znayduie się P. Congreve, posiada fónduszu 2 mill. Fs. Krol nakazał Wielkorządcy Sztokolmskiemu podać sobie w tey mierze zdanie.

W Uplandyi wieyska dziewczyna czyniąca cuda została dla sprawienia się z swoiego postępowania do konsystorza Upsalskiego powołana.

Proiekt komitetu prawodawczego do nowego rozporządzenia względem handlu ukradkowego, roztrząsany teraz iest przez Sąd naywyższy.

Z Rzymu d. 26 Sierpnia.

Nowy Patryiarcha Koptów w Egipcie, X. Abraham Chasciur, odiechał ztąd d. 23 b. m. do Liworna, dla odpłynienia ztamtąd do Alexandryi.

Zapewnić wyraźnie możemy, iż papiery i rękopisma zmarłego w r. z. w Bononii pieszego Wędrownika Marcina Fryderyka Arendt, nie zaginęły, iak niektore Niemieckie pisma twierdziły, owszem za staraniem Duńskiego Konsula jeneralnego w Rzymie, P. Chiavari, do Danii przesłane zostały.

Umieszczony w tuteyszym Panny Maryi kościele piękny obraz, wystawiaiący S. Cecylią stoiącą przed organami, wzbudza tem większe zadziwienie, iż zrobiony został przez głucho-niemego artystę z Węgier, nazwiskiem Balessa.

W prowincyi Pesserano niedaleko Tivoli zapadła się w nocy na 10 b. m. ziemia i powstało niewielkie iezioro, maiące 27 spanów głębokości, a 130 obwodu.

Schwytano wielu rabusiów i hersztów ich stracono.

Od granic Tureckich d. 18 *Sierpnia.*

Dawno oczekiwana Egipska flotta pod rozkazami Ibrahima Baszy, przybyła nakoniec pod wyspę Rodus. Ma ona uderzyć zaraz na Moreę, złączyć się odpodłym od sprawy Greków Kolokotronim i położyć odrazu koniec Greckiemu powstaniu. Oprócz woyska ma ona mieć na okrętach wszelkiego gatunku rzemieślników, gdyż zamiarem iest Porty przenieść Egipcyian do Morei, a tamteyszych Chrześciian do Egiptu. Tak więc zapowiedziane wytępienie Greków następi w łagodnieyszym sposobie. Frankowie w Pera cieszą się iuż temi świetnemi widokami; czyny Ipsaryiotów nazywaią małą rzeczą i zapowiadaią z pewnością, iż przed ukończeniem roku Pelopenes podbity zostanie.

O Właściwey sile flott Greckiey i Tureckiey udziela teraz oczny świadek Dowodca Austryiackiego brygu Orion następuiącą wiadomość: Turecka flotta którą d. 21 Lipca pod Mitelene widział, płynęła dwiema oddziałami ku Smirnie, z których pierwszy składał się z 8 korwet, 8 brygów i 50 przewozowych okrętów, a drugi z admiralskiego okrętu, 11 fregat, 8 brygów i 2 galer. Grecka flotta, którą kapitan Austryiacki tegoż dnia widział płynącą na pozór za nieprzyiacielem składała się z około 15 żaglów.

Z Tessalii dowiaduiemy się, iak Gazeta Powszechna pisze, że Seraskier, Derwisz-Basza, w dwóch potyczkach (d. 4 i 24 Lipca pod Salona i Sataglia) z znaczną stratą odparty został. — W Smirnie i iey odnodze, gdzie teraz znaydować się ma Kapitan Basza, Azyianie dowiedziawszy się o zdarzeniach na Jpsarze popełnili wiele gwałtów i zmusili przez to Franków do ucieczki na Europeyskie okręty, lecz w krótce przywróconą została spokoyność. W Missolungi rozchodziła się wieść, że Jussuf-Basza dla przesadnego wyrachowania kosztów woiennych przez Portę z Patras odwołany został i odpłynął do Prevesy.— W Dywanie Stambulskim oczekiwana także iest wielka zmiana; wszyscy dyplomatycy pragną, aby umiarkowany W. Wezyr, Ghalib-Basza, odniósł nad swoiemi przeciwnikami zwycięztwo.

Z *Korfu d.* 24 *Czerwca.*

Pułkownik Leicester Stanhop napisał następuiący list do towarzystwa Philomenów w Atenach:

Z *Zante d.* 16 *Maja.*

W imieniu Greckiego Komitetu w Anglii upraszam Towarzystwa Philomenów w Atenach o przysłanie do Londynu młodzieńca, obdarzonego szczęśliwemi skłonnościami do nauk, ażeby kosztem Komitetu uczył się wyższych nauk, a ukształciwszy się dokładnie, mógł w oyczyznie podobnego rodzaiu szkoły zakładać.

DODATEK
DO Nro 76
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 22 WRZEŚNIA 1824 ROKU we ŚRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

Jutro, dnia 23 Września o godzinie 4 minucie 16 rano, słońce stanąwszy na równiku, i sprawiwszy dni równe nocom, sprawi dla nas mieszkańców półkuli północney początek *Jesieni*; zaś dla mieszkańców półkuli południowey początek *Wiosny* — Wtymże dniu przypada *Zachod* Słońca po sześcio-miesięcznym ciągłym dniu dla mieszkańców będących blisko bieguna północnego, a *Wschód* słońca dla mieszkańców przy biegunie południowym, po sześcio-miesięczney nocy.

W tym miesiącu naymnieysze ciepło stopni 6, przypadło dnia 21 b. m. rano, przy wietrze zachodnim, i nadzwyczaynie gęstey mgle.

Z Wiednia d. 11 Września.

J. C. W. Arcyxiąże Józef, Palatyn królestwa Węgierskiego, przybył tu z Budy d. 16 b. m. z Wysoką swoią Małżonką w pożądanym stanie zdrowia.

Dzisieyszy Dostrzegacz Austryiacki pod napisem *Państwo Osmanów* zawiera co następuie:

Po udzieleniu ostatnich doniesień o zdarzeniach woiennych w Turczech, odebraliśmy kilka Nrów Gazety Greckiey pod tytułem: „Przyiaciel Praw„ w Napoli di Romania wychodzącey. Dochodzą one wprawdzie tylko do 19 Lipca, w którym dniu wiadomem tam ieszcze bydź niemogło co się stało za drugiem przybyciem flotty Tureckiey pod Ipsarę. Ale aż dotąd zgadzaią się ich doniesienia zupełnie z udzielonemi przez nas aż do poiedyńczych dat i podań iak następuiące z nich wyciągi okazuią:

1) *Przyiaciel Praw Nr. 32 pod d. 4 (16) Lipca.*

Podług listów z Alexandryi pod d. 10 Czerwca tyle krotnie wzmiankowana Egipska wyprawa stoi w gotowości do odpłynienia. Składa się zaś z 12,000 regularney piechoty, 2500 jazdy, 1000 artylerzystow i 4000 niewolników. Z Kandyi zabrać ieszcze ma 6000 ludzi. Jedni sądzą, iż uda się prosto do Patras, Koron i Modon, a drudzy, że oręż swóy obróci naprzód przeciw Hydrze, gdzie Basza przez swoie wybiegi i złoto łatwe obie obiecuie zwycięztwo. Menmed-

Przy zaczynaiącey się kwartalney prenumeracie od 1go Października r. b. upraszą Redakcyia Łaskawych Czytelników o wczesne się zgłaszanie.

Ali (Basza Egipski) ośmielony bardzo został zdobyciem wyspy Kasso. Zrobił tam wielką zdobycz: 20 ładunków drzewa do budowy okrętow, wielkie zapasy, kawy, ryżu materyy, iedwabiu i złota dostały się w ręce nieprzyiaciela. Trzy nowe okręty bez żaglów spalone zostały; 500 mężczyzn przyiąć musiało służbę na flocie, a rodziny ich przewiezione bydź maią do Kairu. Wyspy Skarpanto i Syme dostawić muszą swych maytków dla nieprzyiacielskiey flotty. (*)

Tyran Egipski — wyraża przeięty list Europeyczyka zostaiącego w służbie Baszy — dobrze iest uwiadomiony o położeniu Grecyi. Lecz nadzieia tylko znalezienia w samey Hellas sprzymierzyńców, nakłania go do wystawienia na sztych tak wielkich uzbraiań z ogromnemi kosztami połączonych. Regularne iego woysko niepotrafi wydołać Greckiemu, i jeżeli Grecyia nieznayduie się istotnie w tak wielkiem zamieszaniu, iak ią opisuią, tedy nic z swoiemi Arabami nie wskóra.

Wypis z Urzędowego doniesienia Vice-admirała Sachtieri z Tino pod d. 2 (14) Lipca. — D. 1 (13) Lipca znaydowaliśmy się naprzeciwko portu Ipsary; lecz iakże wielki był nasz smutek, gdy zobaczyliśmy wszystko przez nieprzyiaciela zdobyte! Zamek, miasto, batteryie, wszystko znaydowało się w iego mocy. Niemogliśmy nawet nikogo zoczyć, któryby nas uwiadomił o losie nieszczęśliwey tey wyspy. Nakoniec dowiedzieliśmy się od kutra, który wpadł w ręce nasze, że nieprzyiacielska flotta odpłynęła, że w Mitelene uzbraia wielką wyprawę przeciw wyspie Samos. Sądziliśmy, iż na Ipsarze znayduie się około 2000 Turków. (**) W porcie widzieliśmy do 30 szalup, galer i kilka pomnieyszych statków. (Dalsze o tem doniesienia znayduią się pod Nrem 2)

Z doniesień wiary godnych listów okazuie się, że dwa pocztowe statki ustawicznie z Kalamata do Kandyi pływaią, i niepodlega wątpliwości, że służą do przewozu korespondencyi którą buntownik Pietro-Mauro-Michali (***) z Baszą Kandyi ciągle utrzymuie. Doniesienia nawet z Alexandryi potwierdzaią o spisku tego zdraycy. Złoto Mehmed-Alego zdaie się, że podłą iego uięło duszę; przenosi zas czyt bydź Beiem Sparty nad wyższą sławę. Naprzod rozsiał niezgodę pomiędzy Grekami i zapalił woynę domową. A że tą drogą nie dopiął celu swoiego, uciekł się więc do zdrady, i układa się iawnie z Turkami o sprzedanie im sławney Sparty. O Sparto! któraś przez 400 lat sama utrzymała twą wolność (****) i zmusiłaś tyranów Grecyi do zostawienia cię niepodległą; masz teraz przekupiony niewolnik twóy honor i krew zaprzedać?

(*) O rzekomem zdobyciu napowrót wyspy Kasso niema tu żadney wzmianki.

(**) *Domysł ten nie był gruntowny; bo w Stambule wiedziano iuż, że te 2000 ludzi zmnieyszyły się do 6 lub 700 i sam Kapitan Basza potwierdził to zmnieyszenie.*

(***) *Bey Mainy, który ieszcze na końcu r. 1823 był prezesem Greckiey wykonawczey władzy.*

(****) *Wiadomo, iż Mainoci od podbicia przez Turków Polopenesu zostawali zawsze w zbroynem oporze i utrzymywali się na wpół niepodległemi od Porty.*

2) *Przyiaciel Praw N. 33 pod d. 7 (19) Lipca.*

Urzędowe doniesienia od flotty Greckiey Z Ipsary d. 4 (16) Lipca. Wczoray przybyliśmy na Ipsarę pod przylądkiem Limenari, zkąd postrzegliśmy w porcie 30 kilka nieprzyiacielskich okrętów. Wylądowaliśmy z zwykłą odwagą, lecz postrzegliśmy zaraz, że warownie Limenati i Lokri są przez nieprzyiaciela opuszczone, a działa ich nie są do użycia. Woysko nasze lądowe przeszło 1000 ludzi wynoszące, uderzyło zaraz na rozłożonych na wzgorzu Turków i w godzinę opanowało ich okopy, dawną twierdzę (Palao-Castro) i na około cały ląd aż do 6 lub 8 ieszcze niezburzonych domów, w których zamknęło się około 150 Turków. Jnni ratowali się na okręty. Te zaś, które za naszem przybyciem strzelały do nas, uciekały w takim nieładzie, iż zdawały się tylko bydź iednym okrętem. Z początku strzelaliśmy do nich z naszych okrętów ale nakoniec na znak admirała rozpuściwszy żagle puściliśmy się za niemi iak rozskrzydlone orły i dognaliśmy ie w pół godziny. Potyczka trwała od godziny 3 do 8mey. Jeden nieprzyiacielski okręt sam się spalił, my dwa zatopili; reszta uciekła pod brzegi Scio, gdzie wszystkie spalone zostały. Wielu Turków rzuciło się z rozpaczy w morze. — Powrocilśmy na Ipsarę, i zastaliśmy naszych żołnierzy walczących z z pozostałemi Turkami. Dwa okręty odebrały rozkaz strzelania do domow, w ktorych zamknęli się Turcy. — Z ludzi naszych 3 było ranionych, a ieden zabity. — Jaki wstyd dla Kapitana Baszy! iakie zniszczenie iego planów przeciw Samos! Przygotował bowiem okropnieyszy ieszcze attak przeciw tey wyspie. iak dowiedzieliśmy się od dwóch Turków, których Ipsaryiocki Admirał Apostolu zabrał w niewolą. — W krotce czynić także będziemy poruszenia przeciw reszcie flotty Tureckiey. (Tu kończy się powyższe doniesienie. Jaki po trzech dniach wziąły obrót rzeczy, donieśliśmy w piśmie naszem pod d. 22 Sierpnia.) (*)

Daley zawiera tenże Numer odezwę rządu, w treści, że tchorze lub źlechętni psuiący na wyspach mniemanie publiczne przez wpaianie boiaźni i rozpaczy, mią bydź iako potwarcy uwięzionemi i do Napoli odesłanemi. (Odezwa ta iest zresztą datowana d. 18 (30) Czerwca, a zatem przed attakiem Ipsary wydana.)

(*) *Gdy powyższe doniesienie z naszem porównane zostanie, tedy okaże się, iż korzyści przy wylądowaniu Hydryiotow na wyspę Ipsarę raczey za większe, niżeli mnieysze podanemi były. Zniszczone przez nich Tureckie statki, nie były zresztą — iak w Europie rozsiano — woiennemi okrętami do Tureckiey flotty należącemi, ktora podczas tego zdarzenia stała spokoynie w porcie Mitelene, ale zostawione pod Ipsarą przewozowe statki i działowe barki. Jeżeli Kapitana Baszy inne (nieraz przez nas przywiedzione) powody nie wstrzymaią od zamachu przeciw wyspie Samos, tedy mało znacząca ta strata pewnie mu nie przeszkodzi.*

Z Bruxelli d. 6 Września.

Xięztwo Jchmość Oranii odiadą pojutrze pod imieniem Hrabstwa Flandryi do Petersburga. Młodzi Xiążęta nie jadą z Wysokiemi Rodzicami, ale pozostaną w tuteyszym pałacu. Mowią, iż Xżę powróci tu na czas jakiś w zimie, ale Xiężna bawić ciągle ma przez 8 miesięcy w Petersburgu.

J.K.M. darował Miastu Tournay 3000 ZH. iako przyłożenie się do kosztów na wystawienie wieży tamteyszego Kościoła St. Brie.

Mowią, iż P. de Vael Vermoelen w Antwerpii, nie przyiął udzielonego mu urzędu Dyrektora Niderlandskiego handlowego towarzystwa.

Rząd zwrócił swoią uwagę na użytek z uprawy wielkich błoniów, które znayduią się w wielu prowincyach. Są one wspólną własnością gmin, lecz zdaie się, iż będą podzielone.

Dnia 20 i 21 Września 1824 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	11	15	10	15	10	—	9	—
— *Zyta*	7	—	6	15	5	15	5	—
— *Jęczmienia*	4	15	4	6	3	15	3	12
— *Owsa*	3	18	3	12	3	6	—	—
— *Jagieł*	16	—	15	—	14	—	13	—
— *Grochu*	7	15	6	—	5	15	—	—
— *Rzepaku*	11	—	10	15	10	—	—	—

W Gdańsku dnia 13 Września.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	480	do	600.
Żyta	—	—	210	—	240.
Jęczmienia	—	—	180	—	198.
Owsa	—	—	162	—	180.
Grochu	—	—	270	—	300.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 104 Ciągnieniu dnia 22 Września r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

47. 71. 15. 58. 86.

Przyszłe 105 Ciągnienie dnia 29 Września r. b. przypada.

DONIESIENIA.

Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Postanowiwszy zaiąć na otworzenie widoku plantacyi Mieyskich w celu upięknienia Stolicy czynionych, Dom Mydlarnia zwany, w końcu Ulicy Sławkowskiey na fundamentach dawnych murów Mieyskich od strony przedmieścia Kleparz stoiący, a własnością P. Ignacego Ulrych Mydlarza będący, polecił następnie w Duchu Ustawy Seymowey w dniu 19 Grudnia 1821 r. zapadłey, a mianowicie Art: 5 Assessorowi Prawnemu przy Senacie zostaiącemu popieranie Imieniem Rządu przed Trybunałem I. Instancyi i wyiednanie Taxy Sądowey, Domu powyższego, na użytek publiczny zaiąć się maiącego, wedle form Kodexu Postępowania wskazanych. Co równie Senat Dziennikiem Rządowym i Gazetą Kraiową potrzykroć ogłosić rozkazał.

W Krakowie d. 27 Sierpnia 1824. *Wodzicki.*

Mieroszewski, S kr: Jen: Sen:

Komornik Sądowy uwiadomia Publiczność, iż dnia 24 Wrzesnia 1824 o godzinie 10 ranney w rynku głownym M. Krakowa w Sklepie przy Sukiennicach pod L. 6 położonym, ciemnym zwanym, odbędzie się w drodze exekucyi sądowey publiczna licytacyia na wydzierżawienie Sklepu tegoż składaiącego się z i by iedney i alkierza, a to na lat trzy; tudzież d. 28 m. i r. b. o godzinie 10 ranney w domu pod L. 43 na Kazimierzu stoiącym odbędzie się publiczna licytacyia wydzierżawienia pięciu stancyy w tymże domu znayduiących się na rok ieden. Chęć zatem licytowania maiący na oznaczony czas i mieysca, zaopatrzeni w Vadium Złp. 40 zechcą się stawić, gdzie warunki licytacyi ogłoszonemi zostaną.

W Krakowie d. 21 Września 1824 r. *J. Słodkowski*, K. S.